

Název vzdělávacího materiálu: Perský záliv – Írán, Irák, Kuvajt

Autor: Mgr. Martin Kovačka

Předmět: Zeměpis

Ročník: 9.

Tematický celek: Geografie Asie

Stručný popis aktivity: Zápis a studijní materiál pro oblast Perského zálivu.

Časová náročnost: 45 min

Metodické poznámky:

Materiál sloužící k osvojení a zapamatování učiva.

Materiál lze využít jako zápis po výkladu nebo materiál rozdat žákům před výkladem, během výkladu si žáci v textu podtrhávají a dopisují vlastní poznámky.

Ověření: 12. 9. 2011

Írán (hl.m. Teherán)
Rozloha: 1 643 503 600 km²
Obyvatelstvo: 66 000 000

Přírodní podmínky:

- většinu území zabírá Íránská vysočina, kde se nachází mnoho solných pouští
- S – pohoří Elbroz a Kaspické moře, celá oblast je tektonicky aktivní
- pobřeží Perského zálivu a Arabského moře je dlouhé 1830 km
- podnebí je subtropické vnitrozemské, velmi ovlivňováno nadmořskou výškou (horká léta – až 50°C, chladné zimy – až -20°C)
- nížiny na pobřeží mají počasí mírnější (hlavně v zimě)

Historie:

- nejstarší archeologické nálezy kultur žijících se zemědělstvím už z doby 4000 př.n.l
- okolo roku 250 – nástup dlouho trvající vlády perských vládců
- polovina 7. stol. – příchod Arabů a islamizace
- 1908 – na jihu objevena ropa – správu nad zemí přebírá Velká Británie a Rusko
- po 2.sv.válce – znárodnění ropného průmyslu a úplná samostatnost
- 1978 – se moci ujímají islámští radikálové pod vedením Ajatolláha Chomejního (západní svět se od Íránu odklání)
- 1980 – 1988 – válka s Irákem (asi 1 milion Íránců zemřelo)
- DNES - 2005 – zvolen prezidentem Mahmúd Ahmadínedžád, který rozvíjí jaderný program, což se nelíbí západnímu světu, také nesouhlasí s existencí státu Izrael

Hospodářství:

- 85% příjmů je z těžby a vývozu ropy
- ¼ obyvatel pracuje v zemědělství, ale k dispozici má pouze 10% půdy, proto je zemědělství téměř neschopno uživit rychle rostoucí počet obyvatel
- pistáciové oříšky (vývoz do celého světa), pšenice, cukrová třtina, datle, citrusy
- v horách se chovají ovce a kozy
- od 2. sv. války se rozvíjí průmysl zaměřený na zpracování ropy
- tradiční výroba textilních a kožených výrobků (např. perské koberce)

- přísná kontrola a cenzura médií, aby byla v souladu s přísnými islámskými pravidly
- základní vzdělání je povinné, ale negramotných je stále asi 30% obyvatel
- práva žen jsou silně omezena

Irák (hl.m. Bagdád)
Rozloha: 438 317 km²
Obyvatelstvo: 20 000 000

Přírodní podmínky:

- pouze krátký přístup k Perskému zálivu
- země se skládá ze 3 částí – centrum a JV (úrodná Mezopotámská nížina s řekami Eufrat a Tigris), Z a JZ (Arabská a Syrská tabule), SV (vysočiny)
- podnebí je subtropické vnitrozemské – horká a suchá léta, vlhčí zimy

Historie:

- Mezopotámská nížina byla kolébkou prvních nejstarší civilizací
- na tomto území žili Sumerové, Babyloňané a později toto území dobily Peršané a Římané
- 7. stol. – oblast ovládli Arabové a islamizovali ji
- 13. stol. – zemi dobyli a zpustošili Mongolové a v 16. stol. byla připojena k Osmanské říši
- 1921 – vzniká království pod britskou správou, 1930 – nezávislost
- 1958 – po vojenském převratu se monarchie mění na republiku
- 1979 – prezidentem se stává Saddám Husajn, který vládne jako diktátor, např. použije chemické zbraně proti národnostní menšině Kurdů na severu země
- 1980 – 1988 – válka s Íránem (Irák je podporován západem)
- 1990 – Irák napadl Kuvajt, kterému pomohlo USA, Irák poražen a jsou na něj uvaleny sankce dokud nezaplatí Kuvajtu válečné škody
- 2003 – do Iráku vstoupili vojska USA a NATO, Irák byl označen za nepřítele po teroristických útocích v New Yorku v roce 2001, Saddám Husajn byl dopaden a popraven
- DNES – vojáci USA a NATO by se měli začít stahovat ze země, ale klid mezi jednotlivými skupinami obyvatel bude velmi těžké udržet

Hospodářství:

- většina příjmů je z těžby a vývozu ropy
- datle, rajčata, melouny, víno, citrusy, pšenice, rýže, bavlník
- pastviny – převážně ovce, méně skotu
- většinu elektřiny vyrobí elektrárny spalující ropu

- války v posledních 30 letech poničili dopravní infrastrukturu země
- velké problémy má také zdravotnictví a školství (negramotnost stále asi 30%)
- celý svět očekává, jakou cestou se Irák vydá po odchodu zahraničních armád

Kuvajt (hl.m. Kuvajt)

Rozloha: 17 818 km²

Obyvatelstvo: 1 635 000

Přírodní podmínky:

- povrch tvoří rovná písčiná rovina, většina území je neúrodná poušť
- SV – solné bažiny
- podnebí suché a horké
- oázy jsou vytvářeny uměle, zavlažováním dovezené půdy

Historie:

- území bylo pravděpodobně osídleno už v době Mezopotámské říše
- 16. – 19. stol. součást Osmanské (turecké) říše
- 1914 – Kuvajt pod britskou ochranu
- 1961 – Kuvajt se stává nezávislou monarchií (emirátem)
- 1990 – napaden Irákem
- DNES: - ekologické a ekonomické škody byly po válce už téměř odstraněny, Kuvajt dále roste díky příjmům z ropy

Hospodářství:

- ropa je základem ekonomiky od jejího objevení ve 30. letech
- většina vody se získává odsolováním moře
- zemědělství má minimální význam, pouze ve sklenících

- zdravotnictví a školství (i univerzitní) je zdarma
- negramotní jsou pouze zahraniční dělníci pracující v ropném průmyslu
- média jsou kontrolovány státem